

Resan till Norra Tyskland 22 – 27 september 2023

Den 22 september påbörjades resan mot Norra Tyskland där vi skulle besöka ett antal städer och andra sevärdheter.

Min ambition med denna berättelse är att få med så många bilder jag kan för att beskriva resmålen vi besökte men även ge lite mer information om de olika ställena och dess historia.

Dag 1 (22 september)

Vi var totalt 9 personer bokade från SPF Järfälla och här på Jakobsbergs busstation står några av oss och väntar på att bussen som skall ta oss till Arlanda skall komma.

Ytterligare några resenärer har anlänt.
Från Arlanda skall vi med flyg ta oss till Hamburg via Köpenhamn.
SPF:s reseansvarige pricks av resenärerna.

Hamburg

Vi har nu anlänt till Hamburg. Mannen till vänster är vår reseledare Jöran Nielsen. Damen till höger är min hustru Rose-Marie som är reseansvarig inom SPF Järfälla. Jöran och Rose-Marie känner varandra väl efter flera års samarbete.

Här styr vår chaufför Gerold bussen genom Hamburgtrafiken med Schwerin som dagens mål

Ett stopp gjordes på vägen så att allas behov kunde tillfredsställas typ kaffe och annat. På tyska motorvägsstopp upplevde jag något nytt. Om man behöver gå på toaletten kostar det 1€ och man får en liten biljett. Denna kan man sedan använda när man handlar i affären och får då ett avdrag på 1€. Kan vara bra att ha i minnet inför nästa resa till Tyskland.

Vi anlände så småningom till vårt hotell i Schwerin som heter Plaza Premium

Middagen på kvällen åt vi på hotellet.
Sen var det dags att lägga sig för att orka med nästa dags äventyr.

Dag 2 (23 september)

Schwerin

Kl. 9 stod bussen utanför hotellet och väntade på oss för att köra oss in till Schwerins centrala delar där vi skulle gå på en stadsrundtur.

Bron som går över till slottet i Schwerin

Församlingen blir informerad av Jöran om slottet.

Ett väldigt praktfullt slott.

Slottet var fram till 1918 residens för hertigar och storhertigar av Mecklenburg-Schwerin, och är sedan 1990 säte för Mecklenburg-Vorpommerns lantdag.

Staatliches Museum Schwerin är ett statligt konstmuseum i tyska delstaten Mecklenburg-Vorpommern. Förutom huvudmuseet i Schwerin ingår även Güstrows och Ludwigslusts slott i museet. I dag omfattar samlingarna omkring 100 000 föremål. Vi var aldrig inne och tittade så det får bli vid nästa besök.

Utanför museet står en staty av Paul Friedrich, storhertig av Mecklenburg [-Schwerin] (född 15 september 1800 i Ludwigslust; † 7 mars 1842 i Schwerin) var storhertig av Mecklenburg i regionen Mecklenburg-Schwerin.

Teatern i Schwerin

Om jag inte minns helt fel så är detta inrikesministeriet i Schwerin

Det fanns en staty i Schwerin som starkt påminde om Siegessäule statyn i Berlin men om det fanns något samband fick jag aldrig klart för mig.

Schwerin är huvudstaden i förbundsstaten Mecklenburg-Vorpommern och i detta hus huserar ministerpresidenten.

Vi såg flera personer som var utklädda på olika sätt promenera omkring på Schwerins gator. Troligtvis hade man någon festival av något slag på gång.

Gatumiljö från Schwerin

Vi travar på

Kyrkan i bakgrunden är Schwerins Evangeliska domkyrka

Bilden ovan tog jag mest för att visa de fina blåa statyerna på huset. Inte för att det var en bank.

Café Prag i Schwerin rekommenderades av vår guide.

Spårvagnar finns i många städer på kontinenten även så i Schwerin.

Schwerins största shoppingcenter

Ännu en intressant utsmyckning på ett hus.

I väntan på vår guide som hade ett ärende att uträtta.

En liten sjö fanns också att beskåda.

Huset renoverades enligt inskriften 1927 men måste ha genomgått ytterligare någon form av underhåll eftersom under DDR-tiden var det inte många Öst-mark som spenderades på husen i de olika städerna.

Ser lockande ut med tanke på vad som står utanpå huset.

Domkyrkan igen. Bilden tagen från torget i staden.

Interiör från domkyrkan.

Orgeln byggdes 1871 av en berömd orgelbyggare.

Altartavlän

Då var vi ute i staden igen.

Rådhuset i Schwerin. Lagg märke till den gyllene statyn strax under husets tak.

Här är en uppförstorad bild av statyn som föreställer Henrik IV även kallad Henrik Lejonet som var en viktig person för Schwerin en gång i tiden.

Torget i Schwerin med lejonet på toppen av statyn.

Omkring 500 efter Kristus etablerade slaver en borg för sin furste i området, en borg som på 1160-talet brändes ner och ersattes av en ny borg på uppdrag av **Henrik Lejonet**, som även stiftade domkyrkan och gjorde Schwerin till centrum för kristendomen i det som sedan blev Mecklenburg.

Några ur gruppen som beundrar omgivningarna.

Miljön i Schwerin är som i väldigt många tyska städer väldigt mysig.

När vi nu utforskat Schwerin var det dags att äntra bussen för att ta oss till nästa stad som var Wismar.

Wismar

Wismar hälsade oss välkomna med ett lätt regn som dessbättre upphörde efter en stund.

Husen var väldigt fina med många olika färger vilket inte var fallet under DDR-tiden. Då var allting olika nyanser av grått.

Torget i Wismar med brunnen

Torget med Marienkirche i bakgrunden. Marienkirche är nog det vanligaste namnet på kyrkor i Tyskland för det verkade finnas minst en sådan i varje stad vi besökte.

Rådhuset i Wismar

Det bruna tegelhuset i bilden kallas Alter Schwede och är en restaurang som vi försökte få bord hos men det var fullbokat så det gick inte denna gång.

Det var synd att vi inte kunde äta på Alter Schwede för som framgår av bilden var miljön fantastisk.

Det fick istället bli ett besök hos Currywurstförsäljaren som hade bråda dagar.

Detta var vad hustrun och jag satte i oss. Mycket läckert och väldigt speciellt för Tyskland.

Varuhuset Karstadt där det hela började en gång i tiden. Nu finns Karstadt i stort sätt i alla tyska städer.

Den 14 maj 1881 öppnade Rudolph Karstadt sin första butik i Wismar under namnet "Tuch-, Manufactur- und Confectionsgeschäft Karstadt". Karstadts strategi att erbjuda fasta låga priser istället för den fortfarande normala prutningen var framgångsrik från början, vilket gjorde att han snart hade öppnat filialer i 24 städer över hela norra Tyskland. All försäljning skulle ske med kontant betalning vilket inte var så vanligt på den tiden eftersom man brukade "handla på krita" och sedan betal när man fick lön

Den andra Karstadtbutiken öppnade i Lübeck 1884. De första kunderna var Thomas Mannoch hans bror Heinrich. Ytterligare filialer öppnade i Neumünster (1888), Braunschweig (1890), Kiel (1893), Mölln (1895), Eutin (1896) och Preetz (1897). År 1900 tog Rudolph Karstadt över 13 butiker från sin högt skuldsatta bror Ernst Karstadt i Anklam, Dömitz, Friedland, Greifswald, Güstrow, Hamburg (Röhrendamm), Ludwigslust, Neubrandenburg, Schwerin, Stavenhagen, Wandsbek (Lübecker Straße) och Waren (Müritz). Ytterligare filialer öppnade i Bremen (1902), Hamburg-Eimsbüttel (1903), Altona (1903), Hannover (1906) och Wilhelmshaven (1908). En tidig höjdpunkt var öppnandet 1912 av filialen i Hamburgs Mönckebergstraße som, med en försäljningsyta på cirka 10 000 kvadratmeter, var det första sådana varuhuset i en stor tysk stad. Karstadt gick också mer och mer in i egen tillverkning av kläder, öppnade en stor materialbutik i Berlin 1911 och en klädfabrik året därpå. Utöver detta öppnades 1919 en fabrik för tillverkning av herrkläder i Stettin.

Restaurang Schwedenwache försökte vi också ta oss in utan att lyckas.

Lite gatubilder från Wismar

När vi hade tittat färdigt på Wismar var det dags att gå till bussen för att åka till nästa stad. Här lyckades undertecknad med konststycket att ta fel gata och förvirrade mig bort från gruppen med följd av att vi tappade en hel del tid inför besöket i på nästa ställe. Det var till att ta på sig skämskudden när jag väl hittade bussen igen.

Rostock

Nu har vi kommit till Rostock och gruppen väntar på att starta utforskningen av Rostock.

Stora gatan i Rostock där spårvagnarna far fram men just när jag tog bilden fanns inga i sikte.

Gågatan i Rostock

Tornet i bakgrunden är den enda återstående delen av stadsmuren som omgärdade staden en gång i tiden. Tornet var en del av en stadspört.

Demonstrationer är ingen ovanlig sak i våra städer runt om i världen. De vanligaste demonstrationerna numera är för att bevara miljön. Här i Rostock var det en grupp människor som samlats på gågatan och demonstrerade för fred (heller inte ovanligt) men denna grupp tog ställning FÖR Ryssland i det pågående kriget i Ukraina, och det vill jag påstå är väldigt ovanligt för att inte säga unikt och för mig fullständigt obegripligt.

En staty i slutet av gågatan. Vilken betydelse statyn har framgick inte.

Då var gruppen tillbaka till utgångspunkten för att plockas upp av bussen och färd till Schwerin.

Dag 3 (24 september)

Vår guide Jöran kände sig förkyld och risig redan dag 2 och dag 3 kastade han in handduken helt så han stannade på hotellet.

Detta fick till följd att jag helt abrupt fick rycka in i hans ställe och agera guide dag 3 och detta utan annan hjälp än några stolpar på ett papper som Jöran skrivit ihop till mig.

Färden skulle till en början gå till Mecklenburgische Schweiz och naturreservatet Müritz där vi skulle åka båt på ett antal sjöar. Som tur var hade busschauffören koll på vart vi skulle åka för det hade inte jag.

Mecklenburgische Schweiz

Nu har vi anlänt till utgångspunkten för vår utflykt men först tog ett par av oss en kopp kaffe.

Så här såg det ut bakom där vi satt.

Bryggan där båten skulle avgå ifrån hette Kietz Brücke och här står några och väntar på att båten skall anlända

Båten är på ingång

Gruppen kommer traskandes mot båten.

På båten blev vi serverade lunch i form av Bockwurst vilket är en ganska stor kokt korv. Till det fick vi potatissallad vilket inte heller är så ovanligt i Tyskland.

Bockwurst nämndes först i Bavaria, eller Bayern som vi säger på svenska. Dock finns det en urban legend som hävdar att den skulle vara uppfunnen i Berlin. Bockwursten är ofta rökt och får sina smaker från vitpeppar, paprika och andra kryddor.

Efter lunchen var vi många som tog oss upp på övre däck för att dels njuta av vädret men även de vackra omgivningarna som vi for fram igenom.

Vi åkte både på sjöar och smala kanaler.

På väg tillbaka till utgångspunkten.

Båten håller på att lägga till vid bryggan

På väg tillbaka till bussen hittade jag ett minnesmärke som hedrade de soldater som fallit i första och andra världskriget.

Wittstock

Nästa resmål var staden Wittstock. Huvudattraktionen var ett museum som berättade om det 30-åriga kriget men alla följde inte med dit utan en del tog sig en tur i staden och tittade. Här befinner vi oss vid ett torg i staden där även rådhuset är beläget.

Rådhuset, byggt 1905 med medeltida byggnadsdelar infogade.

Ännu en av många kyrkor vi såg på resan.
Och vad heter den kyrkan om inte Marienkirche.

Kyrkan är uppförd i tegelgotik på 1200-talet.

Några ur gruppen på vandring i staden.

Ett fint hus i Wittstock.

En stadsport i bakgrunden.

De flesta andra i gruppen tog sig till museet för att titta på olika föremål från 1600-talet.

Museet var inrymt i det torn som syns på bilden och man fick gå upp flera våningar i tornet om man ville kolla på allt och det var inte helt lätt att kliva på gamla trappor våning efter våning.

Slaget vid Wittstock 1636, under det trettioåriga kriget, där den svenska armén under ledning av Johan Banér besegrade den tyska kejsarliga armén, ägde rum utanför Wittstock. Staden drabbades hårt av kriget, då omkring halva befolkningen dog i en pestepidemi 1638. En stadsbrand 1715 drabbade staden ytterligare, och bosättare från Württemberg och Pfalz bjöds in att slå sig ned i staden under 1700-talet.

En pestdoktor i sin utstyrel. Tror inte de helade så väldigt många med tanke på att man vid den tiden inte visste vad pesten berodde på.

En 1600-talskrigare vid en kista som sannolikt hade innehållit krigskassan åtminstone av låsen att döma.

Delar av soldaternas utrustning.

Den här bössan var en riktig bjässe. Jag vet inte vad den vägde men den såg väldigt tung ut. Bilden ger inte riktigt rättvisa för hur stor och klumpig den var.

Kartan över Europa så som det såg ut på 1600-talet. Tyskland var inte ett land på den tiden utan bestod av en massa olika furstendömen.

Efter besöket på museet tog jag en runda och tittade på omgivningarna.

Det fanns liksom i Visby, Tallinn, Riga med flera städer runt Östersjön en mur runt staden.

På vägen tillbaka till bussen såg vi denna Trabant som väl får betraktas som världens i särklass sämsta bil alla kategorier. Ändå fick DDR-medborgarna vänta mellan 12-15 år innan de kunde få köpa en. Det fanns inga andra alternativ för vanliga medborgare. När Berlin-muren föll kunde man i öst åka till väst och köpa betydligt bättre västillverkade bilar och tillverkningen av Trabanten upphörde mer eller mindre direkt eftersom ingen ville köpa den längre.

Efter Wittsock bar det iväg "hem" till Schwerin och hotellet.

Dag 4 (25 september)

Dag 4 blev vi hämtade av en annan buss och en annan chaufför. Jöran var fortfarande inte kurerad så jag fick kliva in som guide tills vi kom till Stralsund då guiden Conrad steg på och Jöran gick till hotellet för att bädda ner sig

Ett uppdrag som ingick i guideansvaret var att räkna in gruppen så att alla var med.

Potbus på Rügen

Vi har nu kommit till Potbus där vi skall stiga på ett tåg som kör på en smalspårig järnväg draget av ett ånglok. Conrad står och kallar på oss.

Här har vi tåget inne på perrongen

Tåget vi skulle åka med kallades Rasender Roland vilket lite att ta i för tåget höll nog inte mycket mer än 30 km/tim.

Järnvägsstationen i Potbus från perrongsidan.

Det fanns mer än ett tågsätt.

Loket pustade och frustade när det stod inne på perrongen.

Det fanns öppna vagnar man kunde sitta i. Vi valde täckta vagnar då det kanske kunde bli lite kyligt i "fartvinden".

Tåget var försett med en Buffévagn där man kunde köpa kaffe, öl och läsk om man ville.

De flesta vagnarna var över hundra år gamla. Banan användes förr i huvudsak att frakta folk till stranden i Binz vilket också var vår slutdestination med tåget.

Här stiger folket på.

„RASENDER ROLAND“

- Nostalgie auf Schienen
- ganzjährig täglicher Dampfzugbetrieb
- ein tolles Erlebnis für jung & alt
- Sonderfahrten für Gesellschaften
- Saisonangebote

Führerstandsmitfahrten.
Bitte rechtzeitig anmelden!

Rügensche BäderBahn "Rasender Roland" Fon: (038301) 8840-12, Fax: (038301) 8840-19 www.ruegensche-baederbahn.de

RBB

Bitte einsteigen!

En skylt inne vår vagn upplyste om namnet på tåget samt lite annan information på tyska enbart.

Tre resenärer från vår grupp.

Jag tog en tur på egen hand och kollade runt och fick se dessa typiska hatthyllor i tåg från förr i tiden.

Här har vi en annan intressant sak. Toaletten där hålet går rätt ut i naturen. Det suddiga i bilden i toalettens hål är så som det ser ut när tåget är i rörelse.

Jag minns från min barndom att toaletterna på Sveriges järnvägar var precis likadan så detta var en riktig nostalgitripp.

Nu har jag tagit mig ut till den öppna vagnen för att ta lite foto.

Jag spelade även in en film när tåget är på väg in till Binz som man kan se på Youtube med följande länk <https://youtu.be/vnCif8UPW7g>

Nu är vi på väg in till Binz och det börjar bli dags att stiga av tåget.

Nu fick vi räkna igen och kolla att alla stigit av.

Binz på Rügen

Busen körde oss till stranden i Binz där vi spatserade på strandpromenaden.

Vädret var utmärkt och det fanns folk som t.o.m. badade i vattnet men det flesta höll sig på stranden och njöt av septembersolen.

Ett par stycken av oss hittade en Imbiss nere på stranden där man kunde få något att äta och dricka.

Maestro själv på väg tillbaka.

Längs med stranden i Binz låg flera fina hotell och alla var vita på utsidan liksom alla övriga hus i Binz och Potbus. Så väldigt rent och fint ut.

Här har vi en vy från en gata där man ser att husen är vitmålade.

Prora på Rügen

Nu har vi förflyttat oss ett par kilometer till ett ställe som heter Prora.

Prora, eller Seebad Prora, är världens längsta byggnadskomplex. I den finns världens längsta vandrarhem men semesteranläggningen, som byggdes åren 1936–1939, färdigställdes aldrig. Prora ligger vid havsbukten Prorer Wiek på den tyska ön Rügen vid Östersjön.

Prora byggdes mellan 1936 och 1939 och planerades att bli världens största semesteranläggning. Anläggningen ligger intill en 4,5 kilometer lång strand och syftet var att kunna erbjuda en billig semester vid havet för uppåt 20 000 gäster.

Så blev det aldrig. När andra världskriget bröt ut stoppades bygget. I stället har den bland annat använts som fältsjukhus och förläggning för Röda armén. Sedan 1993 har området varit öppet för allmänheten med ett museum och ett kafé.

Bygget påbörjades under Hitlertiden och alla rum skulle se likadana ut och skulle inredas likadant. Det fanns gemensamhetsutrymmen och tanken var att man skulle umgås med andra tyskar i sann nazistiskt anda.

En del av de ursprungliga byggnaderna. Just dessa är väldigt förfallna och håller knappt ihop.

Här ser man både gammal och nyrenoverat. Den vita delen har renoverats och ser väldigt fin ut.

Här en bild där man bara ser de nyrenoverade delarna. Våldigt tjuisigt även om det är sammanhängande huskroppar som kanske inte är det man är ute efter när man är på semester.

De renoverade husen är väldigt eftertraktade och kan både köpas eller hyras.

Här ser man husen från havssidan. Man kan inte skönja slutet på huskropparna.

Förstörelselustan finns tydligen även i Tyskland.

Stranden bakom husen.

En mer ingående bild av de renoverade delarna. Som ni ser är det vitt precis som övriga hus i regionen.

Königstuhl på Rügen

Efter Prora tog bussen oss till ett ställe som kallas Köingstuhl långt ut på Rügen. Vi gick genom en fantastisk bokskog för att komma fram till en utsiktsplats för att kunna se Köingstuhl.

Den vita klippan i bakgrunden är det som kallas Königsstuhl.

Königsstuhl (svenska: Kungsstolen) är en 118 meter hög kalkstensformation i nationalparken Jasmund på den tyska ön Rügen. Den är belägen 7 km norr om Sassnitz och 4 km sydost om Lohme.

Längs en cirka 11 km lång vandringsled ovanför de höga klipporna som leder från Sassnitz till Lohme eller från parkeringsplats i Hagen (3 km bort) (en del av kommunen Lohme) nås besökscentrumet Nationalpark-Zentrum. Königsstuhl har årligen cirka 300 000 besökare som kommer för att njuta av utsikten över Östersjön och kritklipporna.

Enligt legenden satt Karl XII här och så ett sjöslag mellan den danska och den svenska flottan någon gång i 1700-talets början. Om detta är sant vet man inte säkert men det är därför som stället kallas Königsstuhl.

Alla orkade inte traska genom skogen till utsiktsplatsen.

Efter Köigsstuhl och Jasmunds nationalpark åkte vi till slottet Spyker.

Spyker nämns först gången 1318. Som resultat av Westfaliska freden 1648 föll Rügen och slottet i svenska händer. Som tack för utförda tjänster i trettioåriga kriget fick **Carl Gustav Wrangel** 1649 slottet i förläning av *drottning Kristina*. Han lät bygga om slottet till dåtidens renässansstil. Även dåtidens, för trakten otypiska färgsättning, med faluröda fasader är Wrangels verk. På Spyker avled Wrangel den 25 juni 1676, då ärvdes slottet av dottern Eleonore-Sophia. Efter hennes död 1687 kom slottet i familjen Brahes ägo. År 1817 sålde Magnus Fredrik Brahe egendomen till Wilhelm Putbus.

Efter andra världskriget förlorade familjen Putbus Schloss Spyker och byggnaden förföll. Från 1960-talet och fram till år 1989 inhyste Spyker ett hälsohem för DDR:s fackföreningsorganisation Freier Deutscher Gewerkschaftsbund. Sedan 1990 nyttjades slottet som hotell och 1995 skedde en genomgripande restauration efter historiska förlagor.

Carl Gustav Wrangel var en framgångsrik krigare under 30-åriga kriget och gjorde sig en stor förmögenhet på kriget. Efter Westfaliska freden 1648 blev han generalguvernör över Pommern. Wrangel ägde även Skokloster utanför Sigtuna.

Bilden till vänster skall föreställa en byst av Carl Gustav Wrangel som stod undanskymd på slottsområdet men jag måste säga att det är inte särskilt likt om man jämför med den högra bilden som är mer så man är van att se honom i historiemagasin och andra publikationer.

Rambin

Efter Spyker var det dags att åka till det stället där vi skulle äta en gemensam middag. Detta låg i en lite ort som heter Rambin. Där fanns förutom en restaurang ett bryggeri och lite andra affärer.

Bryggeriet från utsidan

Inne i bryggeriets försäljningsdel. Här fanns öl i långa banor.

Det fanns även försäljning från baren om man ville ha en öl och det var det några som ville.

Det fanns även andra varor att köpa typ honung, marmelad etc.

En jättestor affär.

Nu har vi slagit oss ner för att invänta maten. Denna bestod av någon form av köttgryta med champinjoner och det hela smakade alldeles utmärkt.

Efter middagen var det dags att åka till vårt hotell. Detta heter Hotel Scheelehof och ligger i Stralsund.

I detta hus bodde den kände apotekaren Carl Wilhelm Scheele. Scheele föddes i Stralsund 1742 och var bl.a. känd för att ha upptäckt syret i luften.

Läs mer om Scheele på Wikipedia: https://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_Wilhelm_Scheele

Hotellet är ett s.k. Romantikhotell och rummen var väldigt fina som kanske framgår av bilden.

Dags att sova efter dag 4.

Dag 5 (26 september)

Stralsund

Samling utanför hotellet för de som ville följa med på en stadrundtur i Stralsund.

Även denna dag fick jag agera guide även om Jöran hade tillfrisknat så pass att han var med på turen men hans röst hade ännu inte uppnått den styrka som krävs för att göra sig hörd för en större grupp personer. Till min hjälp hade jag ett manus som Jöran hade skrivit ner plus att han i alla fall kunde säga lite grann mer än vad som stod på mina lappar när så behövdes.

Vi började vår rundtur till S:t Johannisklostret som grundades år 1254 av franciskanermunkarna med tillstånd av Rügens prins Jaromar II och är därför en av de äldsta byggnaderna i hansestaden Stralsund.

Statyn i bildens vänstra del är ett minnesmärke över judarna som for illa under Hitlertiden.

Stralsund är en tysk hamnstad vid Östersjökusten och sedan år 2011 huvudort i den då nybildade Landkreis Vorpommern-Rügen i förbundslandet Mecklenburg-Vorpommern. Staden har cirka 59 000 invånare. Genom sitt läge vid Östersjön och sin världsarvsmärkta historiska innerstad är Stralsund en av de viktigaste turistorterna i norra delen av Tyskland.

Stralsund anlades 1234 av Wizlaw I, furste av Rügen. Trots att staden flera gånger blev härjad, växte den i betydenhet och var på 1300-talet, näst Lübeck, Hansaförbundets förnämsta stad och fick under de pommerska hertigarnas välde viktiga privilegier.

Staden slöt 24 juni 1628 förbund med Gustav II Adolf. Tidigare samma år hade den blivit hårt ansatt av de kejserliga trupperna under Wallenstein, för vars Östersjöplaner Stralsund var oundgänglig. Gustav II Adolf skickade trupper - 600 man Norrlandsknektar - under Alexander Leslie's överbefäl för att tillsammans med danska trupper hjälpa till med att försvara staden. Belägringshären tvingades att efter stora förluster bryta upp den 24 juli.

Stralsunds befästningar vid tiden för Gustav II Adolf ankomst utgjordes endast av en tornprydd ringmur samt av smala jordlinjer på och framför de vallar, som förenade den i övrigt, av en bred våt vallgrav, omgivna staden med fastlandet. Sedan Gustaf Adolf i september 1630 kommit till Stralsund med större delen av sin armé och beslutat att göra Stralsund till sin operationsbas, förmåddes borgarna att förstärka försvarsverken med ett par bålverk samt raveliner och utanverk, allt palissaderat, vid Franken- och **Knieperportarna**.
Porten i bilden heter Kniepertor

Kyrkan vi ser i bakgrunden är en av många i Stralsund och denna heter S:t Nicholas och var stadens honoratiories kyrka d.v.s. rådsmedlemmarnas kyrka.

Här har vi S:t Nicholas kyrkan igen bilden tagen från torget Alter Markt.

Här den vackra och mäktiga porten till S:t Nicholas kyrkan.

Kommandanhuset var en av den svenska regeringens byggnader och uppfördes 1748-51. Här var militärstabens centrala administration inhyst.

På byggnadens syns Stralsunds stadsvapen. Man ser det typiska lejonet som också ingår i Sveriges riksvapen.

Stralsund ingick i de svenska besittningarna i Nordtyskland 1648-1814. Under Fredrik I:s av Sverige regeringstid fastställde Kungl. Maj:t den 29 december 1720 ett förändrat **vapen** för staden. Det ändrade vapnet återspeglade den svenska tillhörigheten, som bestod sedan det gemensamma försvaret mot Wallensteins belägring och formaliserades i westfaliska freden 1648.

Karl XII hade redan 1714, under sitt uppehåll i staden på sin resa från exilen i Osmanska riket, lovat rådsmedlemmarna i Stralsund en upphöjning i adelsståndet, vilket alltid förknippades med ett förbättrat vapen.

Först 1938 bestämde nazisterna, att Hansestaden Stralsund skulle återgå till att föra sitt gamla, enklare vapen från 1500-talet. Det har sedan dess förts utan ytterligare förändringar både under kommunisttiden och sedan demokratin återinfördes.

Runt Alter Markt kan man se väldigt olika byggnadsstilar.
Det bruna huset heter Wulflamhaus

“Wulflamhaus“ är ett av de finaste, gotiska gavelhusen i Stralsunds och är ett fint exempel på medeltida köpmannakultur. Det byggdes 1350 på uppdrag av den dåvarande rådsherrn och sedermera borgmästaren Bertram Wulflam.

Lite längre bort från Wulflamhaus syns bl.a. trappstegsgavlar och andra byggnadsstilar.

Byster av Gustav II Adolf hittade vi lite överallt på vår resa i Norra Tyskland. Denna byst fanns i rådhuspassagen som är en gång intill rådhuset i Stralsund.

Vad denna bild skall föreställa vet jag inte men får representera den mysiga miljön som finns i många tyska städer.

På denna krog var det meningen att vi skulle äta middag på kvällen men det blev ändrat under dagen så vi åt på en annan restaurang. Vid nästa besök i Stralsund får vi avlägga ett besök här.

Reservguiden i full aktivitet att försöka tyda Jörans skrifter.

Nu har vi kommit fram till Neuer Markt. Här var torghandeln i full gång.

Här står vi framför en kyrka och kan ni tänka er att den heter Marienkirche

En lite bättre bild av kyrkan.

Mariakyrkan (Marienkirche), är en luthersk kyrkobyggnad i Stralsund, Tyskland. Mellan 1549 och 1647 var katedralen, med sitt höga torn, världens högsta byggnad. Kyrkan är nästan 100 meter lång och har en valvhöjd på 32,5 meter.

Framför kyrkan står ett typiskt minnesmärke från Sovjettiden vilket gör att man undrar varför det står kvar idag?

Lite fler bilder från torget och dess omgivning

Vår vandring går vidare. Kyrkan i bakgrunden heter St. Jakobi och om jag inte minns fel var detta borgarnas kyrka.

Fler fina hus på vår vandring genom staden.

Ytterligare ett.

Här har några ur gruppen hittat något intressant att ta till sig.

Här har vi kommit fram till Heilgeistklosterområdet.

En av gatorna i Heilgeistklosterområdet. Husen här är mycket eftertraktade och betingar ett högt pris för den som vill köpa.

Förutom Östersjön som Stralsund ligger vid finns även ett antal små sjöar i staden. Här är bild på en.

Jag fick uppdraget att vara spanare efter bussen som skulle hämta upp oss och då såg jag detta fina hus.

Här står delar av gruppen utanför Heilgeistklostret och väntar på bussen.

Greifswald

Nu har vi kommit till Greifswald. Bussen har stannat framför ett monument över berömda personer i Greifswald.

Vi inväntade en lokal guide som heter Reiner och som kunde allt om Greifswald och mycket mer.

Greifswalds universitet, som ni ser på bilden, grundades redan 1456, drygt två decennier före det i Uppsala. Staden Greifswald tillhör numera Tyskland, men under 150 år låg den officiellt under svenskt välde. Därför kan man säga att dess universitet har varit Sveriges äldsta.

Ända sedan början av 1900-talet har universitetet haft en nordisk institution, där studenter bland annat lär sig svenska. Stadens svensk-tyska förening organiserar midsommar- och luciafester, kräftskivor och firandet av den svenska nationaldagen.

Thomas Thorild (hette fram till 1785 Thomas Jönsson Thorén), född 18 april 1759 i Svarteborgs socken i Bohuslän, död 1 oktober 1808 i Greifswald, var en svensk författare, poet, filosof, från 1795 professor och bibliotekarie vid Greifswalds universitet.

Thorild var inblandad i en långvarig litterär polemik med Johan Henric Kellgren om kritikers rätt till kritik och om författarens rätt att sätta sig över formen. Striden kom att stå mellan de förromantiska idéerna och klassicismens uppfattning om den goda smaken. Thorild skrev en slags programförklaring 1791 En kritik över kritiker. Thorild väckte också uppmärksamhet genom sin skrift Om kvinnokönets naturliga höghet, 1793, där han för fram sin idé om jämlikhet mellan könen; han uppmärksammade att män betraktades som personer först, och som sexuella varelser i andra hand, medan kvinnor sågs som enbart kön och sällan som personer. Ett citat av Thorild är fäst på Uppsala universitets huvudbyggnad.

1793 blev Thorild åtalad och dömd till fyra års landsförvisning då han pläderade för tryckfrihet och mot ståndsindelningen av riksdagen. Han tog sig till Greifswald efter sin landsförvisning.

En kyrka i Greifswald inte heter Marienkirche utan det är domkyrkan i Greifswald och heter St. Nikolai.

En lite annorlunda kyrka eftersom den bl.a. inte hade Jesus på korset framme vid altaret och var inte heller så extrem pårlig.

Utanför kyrkan hittade vi ytterligare en bild av Gustav II Adolf.

På väg till torget.

S:t Nikolaikyrkan sett från torget.

Torget med sin kommers.

Här blev det lunch i form av en bratwurst d.v.s. en stor stekt korv.

Sen blev det, för en del, en öl på ett hak vid torget för vissa av oss.

Gågatan i Greifswald

Peenemünde

PEENEMÜNDE

Historisch-Technisches Museum

Bunkerwarte und Museum 1
 Friedhofskapelle 2
 Sauerstoffwerk 3
 Flugplatz 4
 KZ-Arbeitslager Karlshagen I 5
 Bahnsteig Werk Ost 6
 Hauptwache 7
 Fernheizungssystem 8
 Materiallager 9
 Werksiedlung 10
 Luftschutzbauten 11
 Bahnhof Karlshagen Siedlung 12
 Mahn- und Gedenkstätte 13
 Lager Trassenheide 14
 Klärwerk 15
 Bunkeranlagen 16
 Schöpfwerk Piese 17
 Deich 18
 Inseln Ruden und Ole 19
 Prüfstand VII (nur mit Führung) 20

1 Bunker
 2 Chapel
 3 Oxygen Plant
 4 Airfield
 5 Concentration Camp Kgh. I
 6 Train Station „Werk Ost“
 7 Main Guardhouse
 8 District Heating System
 9 Materials Storage
 10 Housing Estate of the Plant
 11 Air-Raid Shelters
 12 Station at the Housing Estate

13 Memorial Site of Karlshagen
 14 Trassenheide Camp
 15 Sewage Works in Karlshagen
 16 Bunkers in the Countryside
 17 Pumping Station at the Piese Lake
 18 Dyke
 19 Islands of Ruden and Greifswalder Ole
 20 Test Stand VII (only with guide)
 21 Prisoner-of-War Camp Wolgast
 22 Launch Site II of the Fiesler Fi 103 („V1“)
 23 Pudagla Castle

1 Bunkier wartowniczy
 2 Kaplica
 3 Tłoczarnia
 4 Łazienka
 5 Obóz koncentracyjny Kgh. I
 6 Peron na stacji Werk Ost
 7 Główny posterunek
 8 System ciepłowniczy
 9 Magazyn materiałów
 10 Osiedle zakładowe
 11 Ochrony przeciwlotniczej
 12 Dworzec Karlshagen

13 Miejsce pamięci Karlshagen
 14 Obóz w Trassenheide
 15 Oczyszczalnia ścieków Karlshagen
 16 Zespoły bunkrów w Peenewiesen
 17 Przepompownia Piese
 18 Wał przeciwpowodziowy
 19 Wyspy Ruden i Greifswalder Ole
 20 Stanowisko badawcze VII (tylko z przewodnikiem)
 21 Obóz jeniecki Wolgast
 22 Pozycja Polowa II rakiety Fi 103 / „V 1“
 23 Zamek w Pudagla

Bunkerwarte 1991
 The bunker control room 1991
 Bunkier 1991 r.

Efter lunch och annan aktivitet var det dags att gå in i bussen igen som skulle ta oss till Peenemünde där vi skulle titta på det stället där tyskarna före och under andra världskriget utvecklade den ”flygande bomben” V1 och sedermera även V2 som var en ballistiskt projektil.

Från 1936 till 1945 utgjorde forskningsstationerna i Peenemünde Europas största rustningscentrum. Över en yta på 25 km² arbetade upp till 12 000 människor samtidigt med styrda vapen, mest kända världens första kryssningsmissiler och de första fungerande storskaliga raketerna. Båda utformades som ett terrorvapen mot civilbefolkningen, tillverkade mestadels av tvångsarbetare och från 1944 började de användas under andra världskriget som "Vergeltungswaffen" (V-vapen) = hämdvapen.

Peenemündes historiska tekniska museum rekonstruerar historien om skapandet och användningen av dessa vapen. Utställningarna dokumenterar vem som arbetade i Peenemünde, hur människorna levde och varför de enormt omständliga vapenprojekten genomfördes.

Här är V2 raketerna som användes att bomba London, Paris, Antwerpen m.fl. städer.

Här är V1 bomben på sin avfyrningsramp.

Man hade även ett elektriskt tåg som fraktade personalen till och från arbetsplatsen. Ganska ovanligt på kontinenten med elektrifierat tåg även om vi i Sverige hade kommit lite längre med den tekniken.

På området fanns även ett koleldat kraftverk

Det koleldade kraftverket i Peenemünde byggdes mellan 1939 och 1942. Eftersom den, till skillnad från alla Peenemündes andra fabriker, inte sprängdes efter kriget, kunde den fortsätta användas i DDR och genererade elektrisk energi fram till 1990. Den enda helt bevarade stora byggnaden av de tidigare forskningsinstituterna är, 92 meter lång och 34 meter hög, det största industrimonumentet i Mecklenburg-Vorpommern. Sedan 2000 har den och dess uthus inrymt den permanenta utställningen av Historisk-tekniska museet.

Kraftverket fungerade en gång som en viktig infrastruktur i den pågående serietillverkningen av raketer – i första hand för att täcka det höga energibehovet för produktion av flytande syre som bränslekomponent.

Kraftverket togs i drift i november 1942. Kol brändes som anlände med fartyg, lossades med kran och efter att ha krossats i krosshuset transporterades det via ett transportband till pannorna.

Se en film från området via Youtube <https://museum-peenemuende.de/?lang=en>

Det är nu 33 år (2023) sedan man stängde ner kraftverket så nu liknar det mer ett rostigt stålskelett.

Här en bild från utställningen av delar som hörde till V1 och V2 utvecklingen.

Då har vi sett färdigt

Bussen tog oss tillbaka till vårt hotell i Stralsund.

På kvällen efter den gemensamma middagen var vi några som hittade en Kneipe strax intill hotellet.

Det var ett himla oväsen i baren mycket beroende på damerna som satt vid borde till vänster som hade så roligt hela tiden och skrattade, eller snarare skrek, ut sin glädje.

Damen som serverade oss var tyska men hade bott i Norge i 17 år så med henne kunde vi prata skandinaviska.

Dag 6 (27 september)

Lübeck

Sista dagen på resan gick först till Lübeck. Här en bild av det berömda landmärket Holstentor. Nu hade vi fått tillbaka vår tidigare chaufför Gerold och hans betydligt större buss så nu var alla glada och nöjda

De gamla saltmagasinen i Lübeck. Salt var en stor handelsvara förr i tiden när man saltade in fisk och kött och Lübeck var en Hansastad med mycket handel på Östersjön där bl.a. saltet var en viktig handelsvara.

Marienkirche i Lübeck

Torget i Lübeck med rådhuset. Bakom den del som har de 5 spirorna finns ingen byggnad utan detta var bara för att göra så att huset skulle se mäktigare ut än vad det egentligen var. Denna typ av "Potemkinkulisser" är var ganska vanlig i Tyska städer förr i tiden.

När vi hade tittat färdigt på Lübeck var det dags att ta sig till Hamburgs flygplats för att påbörja hemresan.

Mot Köpenhamn

Vi åkte först från Hamburg till Köpenhamn och när vi passerade över Öresundsbron tog jag denna bild. Rätt häftig bild eftersom det ser ut som om motorn har stanna på vår sida av planet men det är ett bevis på att min mobiltelefons kamera har så snabb slutartid att den kan fånga propellern på detta sätt.

Vi tog farväl av Jöran i Köpenhamn som skulle fortsätta resan med Öresundståget hem till Landskrona där han bor.

Vi andra fortsatte med flyg till Stockholm där Micke från Viatour väntade med sin buss och tog oss tillbaka till Jakobsberg.

Där blev att ta farväl av resesällskapet under stor sorg och tårar 😊.

Bilder: Sten och Rose-Marie Pernemark

Text: Sten Pernemark

Senast uppdaterad 2023-10-07